

Nyhedsbrev fra Landsforeningen Det Fælles Bedste 7. oktober 2021, - tillæg om Landbrugsaftalen

MED LANDBRUGSAFTALEN FORTSÆTTER LANDBRUGETS ØDELÆGGENDE KLIMAPÅVIRKNING

Dansk landbrug står for 35% af Danmarks CO2 udledning, selvom det er et meget lille erhverv (ca. 2% af BNP og jobs). På verdensplan - og i Danmark - er landbruget årsag til 80% af biodiversitetstabet og 70% af drikkevandsforbruget.

Landbrugsaftalen vedtaget af Christiansborg (minus Alternativet) vil ikke mindske klimapåvirkningen fra landbruget og kvælstofødelæggelsen af naturen andet end marginalt. Aftalen sætter igen-igen penge, magt og politik før klima.

Roald Als, tegning fra Politiken 2020

Af Tonny Hansen, fmd. for Frie Bønder Levende Land, og Niels Aagaard, fmd. for Det Fælles Bedste

Regeringen og Folketingets store flertal har valgt at lytte til landbrugets lobbyister og gøre Danmarks storproduktion af kød til en hellig ko, så den stærkt klimaskadelige kødproduktion fortsætter. Valgt at satse på teknikker, hvis CO2-virkning er ukendt i støtte skala (fx pyrolyse) og påstå, at man forventer stor effekt. Valgt at udskyde vigtige beslutninger til efter næste valg i 2023.

Mette Frederiksen var i TV i går og blev interviewet om klimaindsatsen og landbrugsaftalen af DR1's Kåre Quist. Her fik statsministeren uimodsagt lov til at fortælle at vores klimaindsats er så ambitiøs, at hele verden gerne vil efterligne os, og at den nye Landbrugsaftale vil styrke klimaindsatsen. En forsigtig Kåre Quist brugte kendte klimautoriteter til at spørge, hvorfor man ikke reducerede allerede nu, men ventede til efter næste valg. Ganske uden virkning på en forsvarsberedt statsminister. Men virkeligheden er en helt anden end den, Mette Frederiksen beretter om. Her er en gennemgang af aftalen.

LANDBRUGSAFTALEN ER EN KATASTROFE

Aftalen siger, at landbrugets CO2 udledninger skal reduceres med 55-65% i 2030. Det svarer til, at landbrugets udledninger skal nedbringes med 6,1-8 mio. tons i 2030. MEN:

LIDT NU, RESTEN GÆTTER VI PÅ

KONKRETE TILTAG NU udgør kun 1,9 mio. tons CO2, dvs. tiltag fra 'implementeringssporet' af kendte teknikker. Resten op til de 8 mio. tons skal findes i 'udviklingssporet' dvs. i nye grønne teknikker under udvikling, hvis virkning ikke er kendt.

De nye teknikker handler primært om to ting: Pyrolyseteknik, hvor man opvarmer planterester og udvinder en slags kul, der binder kulstoffet, som gemmes nede i jorden.

Det andet er fodertilsætningsstoffer, der får køerne til at prutte og bøvse lidt mindre metan. Begge har ukendt virkning i større skala og derfor samlet set en klimapåvirkning, som man kun kan gætte på. Det primære formål er formentlig at være undskyldning for at fortsætte 'business as usual'.

Under 'udviklingssporets' teknikker har man kunnet gætte sig frem til reduktioner på 5 mio. tons CO2, der er et stykke til de 8 mio og man ved egentlig ikke om de 5 mio. tons er reelle. Resten skal findes ved et genbesøg af aftalen 2023- 2024 – dvs. efter næste valg.

AFTALEN BRUGER CO2 TAL, DER ER IRRELEVANTE

Landbrugsaftalen anvender tal for udledningerne, som ikke er relevante. Det hænger sådan sammen: Husdyrproduktionen står for 90% af landbrugets CO2, og deres klimapåvirkning kommer primært fra metan samt fra omlægningen af landområder i Danmark og fx Brasilien, hvor man fælder skov for at kunne producere dyrefoder.

FN kom i 2013 med nye tal for alle drivhusgasser klimapåvirkning – bl.a. for metan - og igen her i aug. 2021. Trods dette anvender regeringen stadig FN's gamle tal fra 2007. Man måler således metans klimapåvirkning i en periode på 100 år. Men metans opholdstid i atmosfæren er kun knapt 10 år. Gassens bidrag til global opvarmning bør derfor beregnes over en hel kort periode, fx 20 år fremfor over 100 år.

Greenpeace har beregnet klimapåvirkningen fra dansk landbrugs kødproduktion ud fra de nye tal, se rapporten her https://www.greenpeace.org/static/planet4-denmark-stateless/2021/04/4da8a2f0-greenpeace_40_procent_set-over-20_aar..pdf

Rapporten når frem til, at dansk landbrug udleder 73 mio. tons CO2. Heri er indregnet kulstof, der kunne være lagret i jord, hvis ikke man havde fældet skov til fodermarker. Hertil kommer udledninger fra den danske svinesektor på godt 26 mio. tons CO2. Altså samlede FAKTISKE drivhusgasudledninger på 100 mio. tons CO2 om året.

Greenpeace konkluderer, at alene dansk kødproduktion står for 40,5% af alle Danmarks udledninger.

Der er rigtig langt mellem de faktiske udledninger på 100 mio. tons CO2 og de ca. 16 mio. tons CO2, som Christiansborg nu bruger politisk til at begejstres over, at man vil reducere landbrugets udledninger med ca. 2 millioner tons med kendte virkemidler og med (måske) ca. 5 millioner tons med endnu ikke færdig udviklede virkemidler. Det er hockeystavens enkle metode: Afvent ny teknik og kombiner det med at skjule de reelle tal for drivhusgasudledningerne.

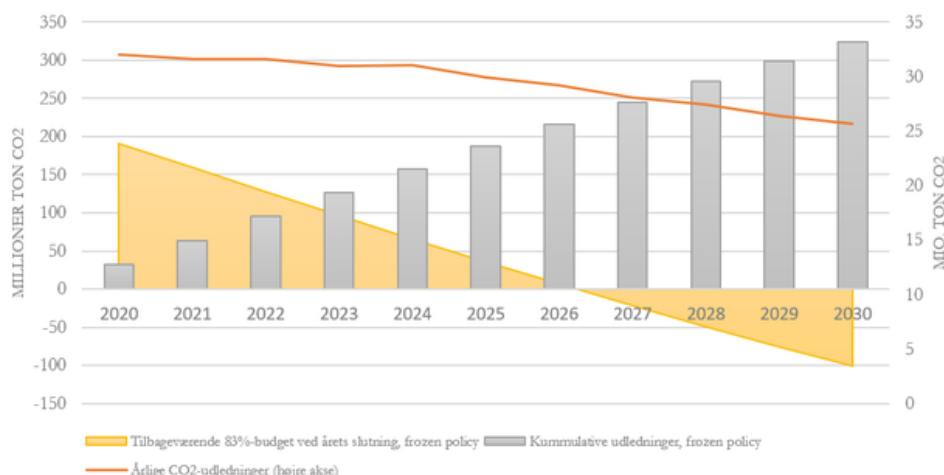
Den store forskel mellem fysisk realistiske (100 mio. tons) og politisk realistiske (16 mio. tons) tal for udledningerne går igen verden over i et fast mønster: Undlad at bruge de reelle tal, for det er politisk sprængfarligt. Lad kommende generationer klare det.

DANMARKS MÅL OM 70% REDUKTION I 2030 ER ET POLITISK VALGT TAL - DET RELEVANTE TAL FÅS FRA CO2 BUDGETTET.

Når Mette Frederiksen siger, at vi har verdens mest ambitiøse klimalov med Klimalovens mål om 70% CO2 reduktion i 2030, så er hun enten uvidende eller taler mod bedre vidende. 70% reduktion i 2030 er et politisk sat vilkårligt målepunkt til et politisk valgt vilkårligt årstal, og det siger intet om, hvad vi videnskabeligt set skal nå at reducere med for at undgå de store klimakatastrofer.

Det siger derimod CO2-budgettet noget om. Et CO2 budget fortæller, hvor meget CO2, vi kan tillade os at udlede, hvis vi vil holde os inden for et bestemt antal graders opvarmning. Hvis verden vil holde sig inden for 1,5 grader, så har vi globalt 300 Gigatons CO2 tilbage, siger FN's rapport fra aug. For Danmark betyder det, at vi fra og med starten af 2021 har 191 mio. tons CO2 tilbage at udlede, før vi overskrider vores andel, hvis man regner med en lige fordeling over alle lande.

Dette budget overskrider vi i starten af 2027 med de nuværende niveauer for udledning ifølge Energistyrelsen, se figuren nedenfor og Klimamonitor, J.P. Tilsted "Forsker: Danmark er milevidt fra at opfylde CO2 budget, viser ny IPCC rapport", 13. aug. 2021. **Figur: CO2 budgettet opbruges i starten af 2027**

Forskellen mellem 70% målet og CO2 budgettet svarer lidt til, at man har en bestemt sum penge stående i banken. Ved CO2 budgettet tager man udgangspunkt i dette beløb og gør alt for ikke at overskride det. Ved 70% målet drøfter man, om vi skal hæve x, y eller z fuldstændig uafhængigt af det beløb, man faktisk har til rådighed. Det handler mere om, hvad der politisk lyder godt og nyder opbakning.

Hvis covid-19 var blevet tacklet på samme måde, så ville det politisk flertal afgøre om vi overhovedet skulle reagere på det, og i givet fald hvor meget.

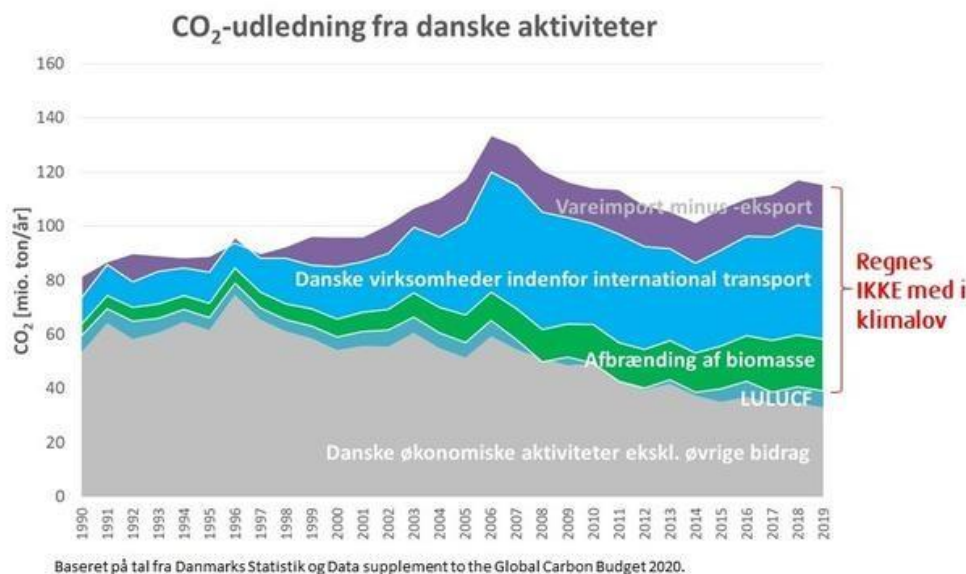
I Danmark har vi valgt et reduktionstempo, som betyder at vi overskrider vores CO budget - og dermed vores del af verdens resterende CO2 konto - om kun 6 år UDEN at have opfyldt bare i nærheden af målet om 70% CO2 reduktion.

Dét italesætter vores statsminister som en meget ambitiøs klimaindsats, som resten af verden bør følge. Og TV-værter sluger det råt. Måske ved de ikke bedre, måske er de politisk styrede. I alle tilfælde: Det må siges at være en usandhed, som kommende generationer skal betale for.

VI MEDTAGER KUN 1/3 AF CO2 UDLEDNINGERNE I VORES KLIMAMÅL

Men ikke nok med det. De tal, man opererer med i Klimaloven og som ligger til grund for Landbrugsaftalen, ser bort fra 2/3 af al CO2, nemlig udledninger fra danskernes samlede forbrug. Det betyder, at 1) CO2 fra biomasse, 2) vores internationale transport og 3) al den CO2, der er indlejret i de varer vi importerer mere end vores eksport, IKKE er medtaget, se illustrationen, som er fra Klimamonitor 23. april 2021, lavet af Jan Vejnaa Hansen "En grundig gennemgang af, hvorfor klimaloven bedrager os".

Figur: Vi medregner kun 1/3 af vores CO2 udledninger i Klimaloven

For at blive i billedet fra før, så svarer det til at have et beløb stående i banken og forsøge at hæve mere end det ved at 'se bort fra' 2/3 af det hævede beløb, så det ser ud som om vi stadig har penge på kontoen. Banken ville nok ikke godtage det. Naturen vil med sikkerhed ikke. Det er kun i politikens verden, sådanne spil lader sig gennemføre.

LANDBRUGSAFTELEN SIGER: HUSDYRPRODUKTIONEN FORTSÆTTER

Husdyrproduktionen fortsætter. Den står for 90% af landbrugets udledninger, så det er mildt sagt en klimakatastrofe.

AFTALEN VIL NEDBRINGE KVÆLSTOFUDLEDNINGERNE – HVIS DET ER OK FOR LANDMÆNDENE

Kvælstof fra landbrugets kunstgødning medfører: Lattergas (N₂O) som er 265 gange stærkere end CO₂ i atmosfæren. Det ødelægger samtidig vandløb, søer, have, grundvand og mulden.

Kvælstofudledningerne skal reduceres med 13.100 ton i 2027 siger Landbrugsaftalen for at overholde EU's Vandrammedirektiv – dog starter man med 10.800 tons til 2023/24, hvor man så 'genbesøger' aftalen og tager stilling til resten.

Vandrammedirektivet skulle have være opfyldt i 2015, men det var baseret på frivillige aftaler med landmændene, hvilket alle vidste var det samme som: Det behøver i ikke overholde. Nu har Danmark fået udsættelse til 2027. Og imens dør havene og klimapåvirkningen fortsætter.

Og som med meget fra Landbrugsaftalen så er kvælstofindsatsen baseret på frivillighed. Det svarer stort set til at fortælle borgerne at man kun skal standse op for rødt lys, hvis man føler for det.

ØKOLOGI

TV2 Østjyllands lokale nyheder i går aftes handlede stort set kun om, at Landbrugsaftalen vil fremme økologisk landbrug. Aftalen vil fordoble det økologisk dyrkede areal i 2030. Det lød i nyhederne, som om det ville bringe os i meget bedre harmoni med natur og klima - på vej mod et grønt Danmark. Men Økologi handler jo – meget prisværdigt - primært om mængden af giftstoffer vi tillader i fødevarerne og om dyrevelfærd. Og det er ikke primært et spørgsmål om klimaeffekt og biodiversitet.

Den del af Landbrugsaftalen skal formentlig mest af alt kaste et mildt grønt skær henover aftalens urimeligheder og bruges som TV2'et gjorde det i går: Til greenwashing. Den reelle effekt fremgår af, at man kun forventer at denne fordobling af økologien til 2030 vil give en reduktion på 0,5 mio. tons CO₂.

FRIVILLIGHED OG 'GENBESØG' AF AFTALER (LÆS: AT UDSKYDE BESLUTNINGER)

Det er måske dejligt at leve i et samfund, hvor alt er så frivilligt. Bare ikke når det gælder landbrugets klimaindsats. Store dele af Landbrugsaftalen er baseret på frivillighed. Selvom de sidste årtier i dansk landbrugspolitik har vist, at det ingen effekt har haft. Frivilligt bliver således fx:

- Udtag af 100.000 ha klimabelastende lavbundsjord
- Det bindende klimamål om 55-65% reduktion af udledningerne til 2030. Det er en 'ambition' uden forpligtende handling, hvor de nye teknologier er 'fugle på taget' som forhåbentlig kan hjælpe noget
- Reduktion af kvælstofudledningerne hviler på frivillighed
- Fordoblingen af økologi-arealer ligeledes
- Eventuelle reduktioner i husdyrbestanden og forøget plantebaseret produktion baseres på frivillighed.

Det meste 'genbesøges' i 2023-2024, en ny måde at udskyde beslutninger på, i stedet for at tage ansvar for at få reduceret CO₂. Hvad der sker i praksis vil afhænge af markedet, priser, landmændenes behov og lyster.

Imens nærmer vi os hastigt 2030, hvor Danmarks CO₂ udledninger - ifølge regeringen og Klimaloven - skulle have været reduceret til 70% og ifølge et reelt klimavidenskabsbaseret klimahensyn til nul, for vi overskrider som sagt vores CO₂ budget i 2027. Det er helt andre landbrugspolitikker, der skal til. Og det kan være noget vanskeligt at forstå, at Enhedslisten og SF er gået med i aftalen. Er det ikke at støtte noget, der med garanti vil ødelægge klima og biodiversitet de næste mange år?

For et alternativ henviser vi til "*Folkeavisen for et Bæredygtigt Danmark*", kap. 4 om "*Fødevarer. Land og Hav*", bl.a. artiklerne "*Hvordan skaber vi et landbrug der tackler klima- og biodiversitetskrisen?*" og "*Regenerativt skovlandbrug: En vision for fremtidens landbrug*", som går helt andre veje til reduktion af landbrugets klimapåvirkning, nemlig regenerative dyrkningsmetoder.

Den form for dyrkning af jorden er fuldstændig fraværende i den nye Landbrugsaftale. Det samme er satsning på små klimavenlige brug, med mange ansatte, som skaber liv på landet og en biodivers produktion med både dyr og planter.